

**SEURAN
ANTIDOPING-
KÄSIKIRJA**

Suomen
Antidopingtoimikunta
• ADT RY •

ESIPUHE

Dopingin käyttö urheilussa heijastuu koko liikuntakulttuuriin ja urheilun imagoon. Antidopingtoiminnan tärkein tehtävä on koulutuksen ja kasvatuksen avulla vaikuttaa siihen, että urheilijat asennoituisivat kielteisesti dopingaineisiin ja niiden käyttöön. Jokainen urheiluseurassa toimiva voi omalta osaltaan edistää puhdasta urheilua ja eettisesti kestäväää toimintaa.

Seuran valmentajat ja muut toimijat

vaikuttavat pitkälti siihen millainen arvopohja urheilijoille rakentuu ja millaisia valintoja tulevaisuuden huippu-urheilijat kasvavat tekemään.

Suomen Antidopingtoimikunta ADT ry pyrkii omalta osaltaan avustamaan seuratoimijoita heidän kasvatustehävässään. ADT tuottaa antidopingmateriaalia lajiliittojen ja urheiluseurojen käyttöön, järjestää antidopingkoulutuksia ja

avustaa seuroja sääntömuutoksissa sekä sopimusasioissa koskien antidopingasioita.

Tässä seuratoimijoiden antidopingkäsikirjassa käsitellään seuran roolia ja vastuuta antidopingtyössä, antidoping-säännöstöä ja kriisiviestintää. Oheismateriaalista löytyy tietoa seuran valmentajille ja urheilijoille. Lisätietoa antidopingasioista ja päivitettyt materiaalit löytyvät netistä www.antidoping.fi.

SEURAN ANTIDOPINGKÄSIKIRJA

URHEILUSEURAN
ANTIDOPINGTOIMINTA _____ 4

ANTIDOPINGSÄÄNNÖSTÖ _____ 5

KRIISIVIESTINTÄ _____ 9

URHEILUSEURA KILPAILUJEN
JÄRJESTÄJÄNÄ _____ 10

Liitteet:

LIITE 1

Pohdittavaa ja keskustelujen aiheita _____ 11

LIITE 2

Seuramateriaali _____ 12

LIITE 3

Seuran mallisääntö _____ 14

LIITE 4

Urheilijan antidopingsopimus _____ 15

LIITE 5

Urheilijan tukihenkilön antidopingsopimus _____ 17

Julkaisut:

- Kielletyt lääkeaineet ja menetelmät urheilussa
- Liite, kielletyt lääkeaineet ja menetelmät urheilussa
- Puhtaasti eteenpäin – Nuoren urheilijan antidopingopas
- Puhtaasti huipulle – valmentajan antidopingopas
- Puhtaasti kasvattaen – Antidopingopas urheilevan nuoren vanhemmille
- Puhtaasti paras – ADT yleisesite
- Suomen antidopingsäännöstö

URHEILUSEURAN ANTIDOPINGTOIMINTA

YLEISTÄ

Urheiluseuroilla on merkittävä tehtävä puhtaan urheilun edistäjinä. Laadukas harrastustoiminta luo pohjan elinikäiselle liikkumiselle ja terveille elämäntavoille. Urheiluseuralla tulee olla selkeä arvopohja, johon seuran kasvatustavoitteet perustuvat. Tärkeää on, että seuran yhteiset (peli)säännöt ja reilun pelin periaatteet näkyvät kaikessa toiminnassa ja että ohjaajat ja valmentajat sekä kentän laidalla olevat vanhemmat toimivat esimerkkeinä lapsille ja nuorille.

Aikuisten asenteet ja toimintatavat heijastuvat lapsiin sekä nuoriin. Niillä on suuri vaikutus siihen millaisia valintoja urheilijat myöhemmin urallaan tekevät.

Urheiluseuran sääntöihin kuuluvat antidopingsäännöt sitouttavat seuran jäsenet puhtaaseen urheiluun, mutta pelkkä muodollinen sääntöihin sitoutuminen ei riitä, vaan koko seuran toiminnan tulee perustua puhtaan urheilun ja reilun pelin kunnioittamiselle. Seurassa kannattaa aika ajoin arvioida toimintaa, eettisestä näkökulmasta ja huomioida antidopingasiat tässä arvioinnissa. Näin toimintaa voi tietoisesti kehittää puhtaasta urheilusta tukevaksi.

ANTIDOPINGKASVATUS

Antidopingkasvatuksen tulee olla seuran kasvatustoimintaa. Junioriurheilussa antidopingkasvatus tarkoittaa terveiden elämäntapojen, päihteettömyyden, terveellisen ravinnon ja reilun pelin opettamista. Kilpailevia nuoria tulisi tiedottaa myös antidopingasioista ja urheilijan vastuusta.

Junioriurheilijoiden vanhemmat voivat olla huolissaan huippu-urheilun lieveilmiöistä kuten dopingista ja sen vaikutuksesta lasten liikuntaan. Tiedon saaminen on tärkeää, ja vanhemmilla on oikeus tietää harjoitteluryhmässä käyty keskusteluista ja siitä, mitä niissä on sovittu koskien esimerkiksi reilun pelin periaatteiden noudattamista. Van-

“Antidopingkasvatus on osa seuran kasvatustoimintaa”

hemmat ovat usein lastensa mukana lääkärin vastaanotolla ja hakevat lääkkeitä apteekista, joten heidän tulee olla myös tietoisia antidopingsäännöistä, jotka koskevat urheilijoita.

Vaikka dopingtestaus ei kohdistu lasten urheiluun, urheilevien lasten on hyvä kasvaa noudattamaan antidopingsääntöjä. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että jo lapsena opitaan yhdessä vanhempien kanssa hoitamaan mahdolliset lääkityksiä koskevat erivapaudet kuntoon ja tarkistamaan, ovatko käytössä olevat lääkkeet sallittuja.

VASTUU DOPINGISTA

Urheilijalla itsellään, myös alaikäisellä urheilijalla, on aina vastuu dopingin käyttämisestä. Urheilijalla on vastuu myös siitä, ettei hän vahingossa esimerkiksi syö lääkkeitä tai ravintolisiä, jotka sisältävät kiellettyjä lääkeaineita.

Valmentajalla on osavastuu urheilijan terveydestä. Kovakaan harjoittelu ei saa vaarantaa terveyttä. Valmentajalla on

myös vastuunsa urheilijan asenteiden muokkaajana ja mielipidevaikuttajana. Puhtaaseen urheiluun sitoutuminen heijastuu kaikessa toiminnassa. Valmentajan tulee tuntee antidopingsäännöt ja ohjata urheilijoita vastuulliseen toimintaan. Hänen tulee olla tietoinen ja kertoa urheilijoilleen myös esimerkiksi siitä, että ravintolisät voivat aiheuttaa tahattoman dopingtapauksen riskin. Urheilijoiden ravintolisien käytön tulee olla harkittua ja perusteltua.

Seurajohdon vastuulla on, että valmentajat ja seuran muut toimijat ovat tietoisia vastuustaan koskien myös antidopingasioita. Seuran sisäisiin arvokeskusteluihin on syytä ottaa mukaan myös keskustelut dopingista ja seuran vastuusta antidopingtyössä. Riskien tiedostaminen ja vastuun ymmärtäminen kuuluvat kaikille seuratoimijoille.

Urheiluseuran antidopingkasvatuksesta ja eri toimijoiden vastuusta seuramateriaalissa (LIITE 1 ja LIITE 2) sekä ADT:n internetsivuilla www.antidoping.fi.

...seuratoimijalle

- Miten seuranne ohjaa urheilijoita reiluun peliin?
- Käydäänkö seurassanne pelisääntökeskusteluita?
- Keskustellaanko seurassanne urheilijoiden kanssa dopingista?
- Onko seuranne valmentajilla riittävästi valmiuksia opastaa urheilijoita esim. erivapauden hakemiseen?
- Miten voit omassa tehtävässäsi edistää antidopingtyötä ja puhdasta urheilua?

...valmentajalle

- Millä keinoin valmentaja voi vaikuttaa urheilun ilon säilymiseen myös huippu-urheilussa?
- Miten motivoit urheilijaa, jonka tulokset ovat pitkään säilyneet samalla tasolla kovasta harjoittelusta huolimatta?
- Miksi valmennat, mikä sinua motivoi?
- Onko sinulla lähellä muita valmentajia, joiden kanssa voit jakaa valmentajakokemuksiasi?
- Uskotko valmennettaviesi menestykseen puhtain keinoin?
- Jos et usko, miten asenteesi vaikuttaa urheilijaan?
- Jos uskot, miten asenteesi vaikuttaa urheilijaan?
- Uskotko tunnistavasi valmennettavasi dopingin käytön?
- Päätättekö urheilijan kanssa yhdessä kauden tavoitteet?
- Ovatko ne realistiset?
- Keskusteletko alaikäisten urheilijoiden asioista heidän vanhempiensa kanssa?

...urheilijalle

- Miten paljon arvostat terveyttäsi?
- Kilpailetko ja harjoitteletko flunssaisena?
- Oisitko valmis vaarantamaan terveytesi urheilullisen menestymisen takia?
- Pelkäätkö saavasi kiellettyjä aineita ravinnosta tai lääkkeitä tahtomattasi?
- Uskallatko syödä lääkärin määräämiä lääkkeitä tarkistamatta niitä "Kielletyt lääkeaineet ja menetelmät urheilussa" -julkaisusta?
- Uskotko menestykseen puhtain keinoin?
- Mistä dopingaineista riippuvuuden tunnistaa?
- Millaista olisi elää kiinnijäämisen pelossa?

ANTIDOPINGSÄÄNNÖSTÖ

YLEISTÄ

Dopingia säännellään sekä lainsäädännöllä että urheilun omilla säännöstoillä. Urheilussa on omat antidopingsäännönsä, joiden perusteella dopingaineiden ja menetelmien käyttö on kielletty. Dopingaineiden käytöstä annettavat seuraamukset ja niiden määrääminen perustuvat urheilun omiin sekä kansainvälisiin että kansallisiin säännöstoihin. Suomessa ei varsinaisesti ole lainsäädäntöä, jonka perusteella voitaisiin rangaista dopingin käytöstä, lukuun ottamatta huumausaineiksi luokiteltuja dopingaineita.

Urheilun dopingia koskeva sääntely perustuu Suomessa urheilun omiin kansallisiin ja kansainvälisiin säännöstoihin. Järjestäytyneeseen urheilutoimintaan osallistuvat urheilijat ja heidän tukihenkilönsä (esimerkiksi valmentajat, lääkärit, urheiluseuran luottamus- ja toimihenkilöt) ovat velvollisia noudattamaan antidopingsäännöstöjä.

Urheilijat ja urheilun piirissä toimivat henkilöt (eli urheilijan tukihenkilöt) ovat velvollisia noudattamaan kansallista antidopingsäännöstöä (Suomen anti-

dopingsäännöstö), lajikohtaisia antidopingsäännöstöjä (kansallisten ja kansainvälisten lajiliittojen säännösto) sekä olympiakisoihin liittyen Kansainvälisen Olympiakomitean (KOK) antidopingsäännöstöjä ja paralympiakisoihin liittyen Kansainvälisen Paralympiyhdistyksen (IPC) antidopingsäännöstöjä. Urheilijat ja urheilun piirissä toimivat ovat velvollisia tuntemaan yleisesti urheilussa ja omassa lajissa sovellettavat voimassa olevat antidopingsäännösto.

Suomessa dopingvalvontaa ja dopingtestaustoimintaa sääntelee pääasiassa ADT:n vahvistama antidopingsäännöstö. Nykyinen voimassa oleva Suomen antidopingsäännöstö on tullut voimaan 1.1.2004.

URHEILUSSA KIELLETYT LÄÄKEAINEET JA MENETELMÄT

Suomen antidopingsäännösto perusteella urheilussa kielletyt lääkeaineet ja menetelmät määrätään Maailman Antidopingtoimisto WADA:n (World Anti-Doping Agency) kiellettyjen aineiden ja menetelmien luettelossa.

ADT julkaisee WADA:n kiellettyjen aineiden ja menetelmien luettelon vuosittain ja ylläpitää ajan tasalla olevaa luetteloa internetsivuillaan. Lisäksi ADT julkaisee vuosittain urheilijoiden ja urheilijoiden tukihenkilöiden avuksi luettelon urheilussa kielletyistä lääkeaineista ja menetelmistä.

DOPINGRIKKOMUKSET

Suomen antidopingsäännösto mukaan dopingrikkomuksia ovat:

- *Kielletty aine tai näyttö kielletyn menetelmän käytöstä urheilijan elimistöstä otetussa näytteessä*
- *Kielletyn aineen tai menetelmän käyttö*
- *Kieltäytyminen dopingtestistä*
- *Dopingvalvonnan välttely ja ilmoitusvelvollisuuden laiminhyönty*
- *Dopingvalvonnan tai -testin manipulointi*
- *Dopingaineiden hallussapito*
- *Dopingaineiden ja -menetelmien levittäminen*
- *Dopingin edistäminen*

Dopingrikkomuksen yritys rinnastetaan pääsääntöisesti dopingrikkomukseen.

Urheilijoiden tukihenkilöitä eivät koske dopingin käyttöä tai dopingtestistä kieltäytymistä taikka dopingtestin välttelyä ja yhteys- ja olinpaikkatietojen ilmoitusvelvollisuutta koskevat säännökset. Urheilijan tukihenkilö joutuu tutkittavaksi dopingrikkomuksesta, mikäli hän syyllistyy tekoon, joka on määriteltävissä säännösten mukaan dopingvalvonnan tai -testin manipuloinniksi, dopingaineen hallussapidoksi, dopingaineiden ja -menetelmien levittämiseksi tai dopingin edistämiseksi.

SEURAAMUKSET

Seuraamuksena (rangaistuksena) dopingrikkomuksesta voidaan määrätä:

1. kilpailutuloksen mitätöinti
2. urheilutapahtuman tulosten hylkääminen
3. urheilun toimintakielto
4. kirjallinen varoitus

Dopingaineen tai -menetelmän käytöstä määrätään seuraamuksena normaalisti kahden vuoden urheilun toimintakielto. Dopingaineiden ja -menetelmien levittämistä ja dopingin edistämistä pidetään moitittavampana tekona kuin käyttöä, ja niistä määrätään vähintään neljän vuoden toimintakielto. Urheilun toimintakiellolla tarkoitetaan täydellistä kieltoa toimia järjestäytyneen urheilun parissa. Toimintakielto koskee myös kaikkien Maailman antidopingsäännösten hyväksyneiden organisaatioiden toimintaa ja on tässä mielessä maailmanlaajuinen.

Henkilö, joka on määrätty urheilun toimintakieltoon, ei voi:

1. edustaa urheilujärjestöä tai muuta antidopingsäännösten sitoutunutta yhteisöä kilpailussa, järjestötoiminnassa tai muussa toiminnassa missään antidopingsäännösten sitoutuneessa lajissa
2. osallistua kilpailijana antidopingsäännösten sitoutuneen urheilujärjestön tai muun yhteisön järjestämiin kilpailuihin tai muihin urheilutapahtumiin
3. toimia tämän antidopingsäännösten piirin kuuluvan urheilujärjestön tai muun säännösten noudattamiseen sitoutuneen yhteisön eikä näiden määräysvallassa olevan yhteisön hallinto-tehtävissä, toimitsijana, valmentajana, lääkäriinä tai muuna tukihenkilönä eikä

4. toimia säännösten noudattamiseen sitoutuneen urheilijan henkilökohtaisena valmentajana, lääkäriinä tai muuna tukihenkilönä.

Suomen antidopingsäännöstö sisältää myös mahdollisuuden aikaisempaa enemmän arvioida seuraamuksen määräämisessä dopingrikkomukseen syyllistyneen henkilön tuottamusta tai laiminlyöntiä. Tällä perusteella toimintakiellon pituutta voidaan lyhentää.

DOPINGRIKKOMUKSIA KOSKEVA PÄÄTÖKSENTEKO JA MUUTOKSENHAKU

Dopingrikkomuksia koskeva käsittely ja päätösvalta on jaettu kahteen osaan. ADT:n valvontalautakunta tutkii ja tekee päätöksen siitä, onko dopingrikkomus tapahtunut vai ei. Kansallinen lajiliitto päättää määrättävästä seuraamuksesta. Joidenkin lajien osalta kansainvälisen lajiliiton säännöt vaativat, että dopingrikkomusta koskeva päätös on vahvistettava kansainvälisen lajiliiton päätöksellä.

Mikäli lajiliitto katsoo, että toimintakiellon poistamiseen tai sen lyhentämiseen on säännösten mukaiset perusteet, sen on kuitenkin ennen päätöksen tekoa pyydettävä lausunto ADT:n valvontalautakunnalta siitä, onko erityisiä syitä, joiden perusteella toimintakielto voidaan poistaa tai lyhentää. Lajiliiton on myös pyydettävä ADT:lta suositus määrättävästä seuraamuksesta.

Suomen antidopingsäännösten perustuvista päätöksistä haetaan ensisijaisesti muutosta Urheilun oikeusturvallautakunnalta. Kansainvälisten lajiliittojen päätöksistä haetaan muutosta niiden säännösten edellyttämällä tavalla.

SITOUTTAMINEN ANTI-DOPINGSÄÄNNÖSTÖIHIN

Urheilijat ja urheilijoiden tukihenkilöt sitoutetaan noudattamaan voimassa olevia antidopingsäännöksiä yhdistys-oikeudellisella sääntöketjutuksella ja/tai sopimuksilla.

Urheiluseuran säännöissä (yhdistysrekisteriin merkityt säännöt) tulee olla säännökset siitä, että seuran toiminnassa noudatetaan Suomen antidopingsäännöstöä ja lajikohtaisia antidopingsäännöksiä sekä määräys siitä, että seu-

ran jäsenet ovat velvollisia noudattamaan Suomen antidopingsäännöstöä ja lajikohtaisia antidopingsäännöksiä. Säännöissä pitää olla myös määräykset dopingrikkomuksista ja niistä määrättävistä seuraamuksista sekä kurinpitovalan käyttämisestä. (LIITE 3)

Seuran kansainvälisen tason urheilijoiden sekä kansallisen tason kärkiurheilijoiden ja heidän tukihenkilöidensä sitouttaminen voimassa oleviin antidopingsäännöksiin on hyvä varmistaa erillisillä antidopingsopimuksilla. Sopimuksilla varmistetaan, että sekä seura että urheilija ja hänen tukihenkilönsä tietävät oikeutensa ja velvollisuutensa. (LIITE 4 ja LIITE 5)

Hyvään seurahallintoon sisältyy, että seuran hallitus varmistaa, että seuran jäsenet ja seuran piirissä toimivat urheilijat ja heidän tukihenkilönsä on riittävällä tavalla sitoutettu antidopingsäännöksiin. Tämä velvollisuus seuraa myös siitä, että kansallisen lajiliiton jäsenenä seurat ovat velvollisia noudattamaan toiminnassaan voimassa olevia antidopingsäännöksiä. Lisäksi kansainväliset lajiliitot edellyttävät omilta jäseniltään eli kansallisilta lajiliitoilta omien antidopingsäännösten noudattamista.

Sitouttamisessa ilmenevät puutteet voivat heikentää median välityksellä urheilulajin yleistä arvostusta. Ne voivat myös aiheuttaa taloudellisia menetyksiä julkisen rahoituksen että yhteistyösopimusten vähentymisen kautta.

Seuran hallituksella on myös valvontavastuu siitä, että seuran toiminnassa noudatetaan sääntöjä ja että mahdollisiin sääntörikkomuksiin reagoidaan asianmukaisin, yhdistystoimintaan kuuluvien kurinpitotoimin.

Seuran toiminnassa tulee varmistaa, että urheilijoilla ja urheilun parissa toimivilla henkilöillä on oikeat ja riittävät tiedot voimassa olevista antidopingsäännöistä ja urheilussa kiellettyjen aineiden ja menetelmien luettelosta. Tämän antidopingsäännösten sisällön osalta on aina varmistettava, että kansiossa oleva tieto ja liitemateriaali ovat ajan tasalla. ADT:n internetsivuilta saa tarvittavan ajantasaisen tiedon (www.antidoping.fi).

"Urheiluseuran tehtävänä on sitouttaa jäsenensä antidopingsäännöstöihin"

Pohdittavaa...

... seuratoimijalle

- Onko seuranne säännöissä huomioitu antidopingsäännöstit?
- Tehdäänkö seuranne urheilijoiden kanssa antidopingsopimus?
- Miten tulisi suhtautua valmentajaan, joka tarjoaa dopingaineita valmennettavilleen?
- Miten dopingin käyttöä voitaisiin ennaltaehkäistä?
- Kenellä on merkittävin rooli ennaltaehkäisvässä työssä?

... valmentajalle

- Tunnetko antidopingsäännöstit?
- Mikä on mielestäsi valmentajan vastuu kiellettyjen lääkeaineiden tai menetelmien käytössä?
- Tunnetko valmennettaviesi terveydentilan?
- Onko valmennettaviesi joukossa astmaatikoja?
- Onko erivapauskäytäntö sinulle tuttu?
- Tiedätkö, käyttävätkö seuranne junioriurheilijat lisäravinteita?
- Uskotko itse lisäravinteiden suorituskykyä parantaviin vaikutuksiin? Mitä viestit asiasta urheilijoille?
- Koostuuko ryhmäsi tai joukkueesi lääkelaukun sisältö sallituista lääkkeistä?

... urheilijalle

- Tunnetko antidopingsäännöstit?
- Pitäisikö dopingrikkomuksesta saada elinikäinen kilpailukielto?
- Mitä teet, jos kuulet ystäväsi käyttävän dopingaineita?
- Miten toimit, jos sinulle tarjotaan dopingaineita?

"Urheiluseuran tulee olla varautunut kriiseihin ja niistä viestimiseen."

KRIISIVIESTINTÄ

Urheiluseuran tulee olla varautunut kriiseihin ja niistä viestimiseen. Urheiluseuroissa voi olla monenlaisia kriisejä: esimerkiksi yllättävä tapahtuma tai onnettomuus kilpailuiden yhteydessä, taloudelliset tai henkilöstön ongelmat, seuran asemaa koskevat vakavat huhut tai seuran jäsenen dopingriike.

Vaikka seuran asiat olisi hoidettu kuinka hyvin tahansa, ongelmia voi tulla, ja niihin on syytä varautua. Positiivisen dopingtapauksen tiedottamisen hoitaa lajiliitto, mutta dopingriike voi uudistettujen sääntöjen mukaan olla muutakin kuin positiivinen dopingnäyte. Mikäli dopingriike koskee seuraa – esimerkiksi seuran valmentaja on välittänyt dopingaineita urheilijoille – tulee seuran olla valmistautunut tiedottamaan asiasta yhdessä lajiliiton kanssa.

Vaikka seuralla ei olisi varsinaista kriisiviestintäohjeistusta, on hyvä käydä läpi, miten kriisitilanteessa toimitaan. Yksi tärkeimmistä tehtävistä on vastuuhenkilön valinta. Vastuuhenkilöön otetaan yhteyttä kriisitilanteessa tai sen

uhatessa. Vastuuhenkilö selvittää seuran johdon ja muiden asianosaisten kanssa kriisitilanteen. On tärkeää päättää miten asiaan reagoidaan ja kuka asiasta kommentoi. Mitä pienempi kommentoijien joukko on, sitä yhdenmukaisempi ja uskottavampi on viesti.

Vastuuhenkilön tehtävänä on välittää tieto reagoinnista ja asian kommentoijista omalle seuraväelle ja tärkeille sidosryhmille. Tällöin kaikki tietävät kenelle mahdolliset kyselyt tulee suunnata.

Seura voi reagoida kriisiin esimerkiksi tiedotteella tai tiedotustilaisuudella. Tällöin on hyvä olla ennakkoon valmiit medialistat. Näitä listoja tarvitaan myös tiedotustilaisuuden kutsujen lähettämisessä. Tiedotustilaisuus kannattaa järjestää, mikäli tapahtunut asia on niin laaja, että se vaatii tiedotetta laajempaa selontekoa. Tiedotustilaisuudessa tulee olla läsnä seuran edustajat ja muut asianosaiset tapahtumasta riippuen. Tiedotustilaisuuteen tulee tehdä myös tiedote ja jakaa tarpeen mukaan muuta taustoittavaa materiaalia.

KRIISIVIESTINNÄN PÄÄPERIAATTEET

Kriisiviestinnässä tulee huomioida, että toimitaan nopeasti, avoimesti ja rehellisesti. Asiaa on turha paisutella, mutta tosiasiat tulee esittää. Tiedotteessa tai tiedotustilaisuudessa tulee vastata seuraaviin kysymyksiin:

- *Mitä?*
- *Missä?*
- *Milloin?*
- *Miten?*
- *Mitkä ovat seuraukset?*

Mahdollisten kriisitilanteiden ennakkoinnilla ja hyvällä kriisiviestinnän suunnittelulla säästetään aikaa ja vältetään turhilta erehdyksiltä.

Lisätietoja kriisiviestinnästä SLU:n kriisiviestintäohjeistosta. Antidopingasioissa neuvontaa antaa ADT.

Pohdittavaa...

?

... seuratoimijalle

- *Onko seurassanne pohdittu kriisiviestintää?*
- *Millainen henkilö sopisi kriisiviestinnän vastuuhenkilöksi?*
- *Kuka tällainen henkilö olisi seurassanne?*

URHEILUSEURA KILPAILUJEN JÄRJESTÄJÄNÄ

Kun seurat järjestävät merkittäviä kansallisia ja kansainvälisiä kilpailuja, niiden tulee huomioida dopingtestauksen mahdollisuus kilpailujen aikana. Suomen ADT:lla tai muilla antidopingorganisaatioilla on mahdollisuus tulla tekemään etukäteen ilmoittamatta dopingtestejä, jolloin kilpailujen järjestäjillä tulee olla osoittaa dopingtestitila.

Mikäli mahdollista testitilan tulisi muodostua kolmesta erillisestä tilasta (ei välttämättä erillisiä huoneita), jotka ovat mielellään yhteydessä toisiinsa. Nämä tilat ovat:

1. Odotushuone tai -alue
2. Dopingtestihuone tai -alue
3. Näytteenantotila

Suurten tapahtumien yhteydessä voidaan näytteenanto tehdä sujuvaksi ja tehokkaaksi, mikäli testi- ja näytteenantotiloja on useampi kuin yksi.

1. ODOTUSHUONE TAI -ALUE
Odotushuoneessa tai -alueella tulee olla riittävästi tilaa kaikille testiin valituille urheilijoille, heidän edustajilleen ja testiryhmän jäsenille. Tilan tulee olla erotettu dopingtestitilasta tavalla, joka mahdollistaa rauhallisen ja luottamuksellisen työskentelyn dopingtestitilassa. Odotushuoneessa tai -alueella tulee olla riittävästi tuoleja tai penkkejä urheilijoille ja heidän edustajilleen sekä riittävästi avaamattomia, kofeiinittomia, alkoholittomia juomia.

Suurten tapahtumien yhteydessä odotustilaan voidaan mahdollisuuksien mukaan pyrkiä järjestämään esimerkiksi televisio, kilpailutulokset sekä peseytymismahdollisuus.

2. DOPINGTESTIHUONE TAI -ALUE

Dopingtestihuoneen tai -alueen tulee olla erillinen, mielellään lukittava tai ainakin valvottu, tila, johon on pääsy vain dopingtestiryhmän jäsenillä, testat-

“Kilpailujen järjestäjän tulee huomioida dopingtestauksen mahdollisuus kilpailujen aikana”

tavalla urheilijalla ja hänen edustajallaan. Tilasta tulee olla välitön yhteys näytteenantotilaan. Urheilijan pitää voida istua ja suorittaa dopingtestiin liittyvät toimenpiteet rauhassa ja luottamuksellisesti yksityisyydensuoja huomioon. Dopingtestihuoneessa tai -alueella ovat myös näytteenantoon, sinetöintiin, dokumentointiin ja kuljetukseen käytettävät välineet ja lomakkeet.

Suurten tapahtumien yhteydessä dopingtestitilassa tulee olla mahdollisuus näytteiden säilyttämiseen viileässä, mielellään lukittavassa kaapissa.

3. NÄYTTEENANTOTILA

Mikäli mahdollista, näytteenantotilan tulee olla WC, johon on välitön yhteys

dopingtestitilasta ja jossa on riittävästi tilaa sekä urheilijalle että näytteenannon valvojalle. Tilan ei kuitenkaan välttämättä tarvitse olla WC, kunhan se on erillinen tila, jossa urheilijan on ongelmitta mahdollista antaa tarvittava näyte. Tilassa tulee olla käsienspesumahdollisuus.

Järjestävän tahon tulee myös huolehtia mahdolliset saattajat testaajien avuksi, mikäli heitä tarvitaan. Saattajien tulee olla täysi-ikäisiä. ADT kouluttaa heidät tehtävään, ja heiltä pyydetään vastuveloitusta ennen tehtävän alkamista.

Mikäli seura kilpailujen järjestäjänä epäilee, että kilpailuun on osallistumassa urheilun toimintakiellossa oleva henkilö, seura voi tiedustella toimintakieltoa joko lajiliitosta tai ADT:sta.

Pohdittavaa...

?

... seuratoimijalle

- Onko seuranne järjestämässä merkittäviä kansallisia tai kansainvälisiä kilpailuja, joihin tulisi järjestää dopingtestaustilat?
- Millaisia henkilöitä kannattaisi pyytää kisoihin testisaattajiksi?

POHDITTAVAA JA KESKUSTELUJEN AIHEITA

1.) Valmennettavasi, jonka kanssa olet työskennellyt vuosia ja jonka kanssa sinulla on luottamuksellinen urheilija-valmentaja -suhde, ottaa harjoitusten jälkeen esille asian, jota hän on jo miettinyt pidemmän aikaa.

Hänelle on leirillä tarjottu dopingaineita, jotka parantavat suorituskykyä huomattavasti ja auttavat palautumisessa. Urheilijan kertoman mukaan kyseiset aineet eivät näy dopingtestissä ja hän tietää, että "kaikki muutkin" näitä aineita käyttää. Häntä haluttaisi kokeilla aineita, mutta hän haluaa ensin kuulla mielipiteesi.

- *Miten reagoit?*
- *Miten toimit?*
- *Miten käy luottamukselliselle urheilija-valmentaja -suhteellenne?*

2.) Olet viettämässä iltaa seurasi valmentajakollegoidesi kanssa. Eräs heistä pyytää sinut sivummalle keskustelemaan. Hän kertoo tietävänsä, että sinun valmentamasi urheilija käyttää kiellettyjä aineita. Itse et ole huomannut mitään asiaan viittaavaa, mutta uskot, ettei kollegallasi ole mitään syytä valehdella sinulle.

- *Mitä ajattelet?*
- *Miten toimit?*

3.) Seurasi valmennuspäällikkö ottaa kahdenkeskeisessä kuukausitapaamisessanne keskusteluun mahdollisuuden tilata seuranne urheilijoille uutta kiellettyä ainetta, joka ei vielä näy dopingtestissä. Aineen luvataan lisäävän suorituskykyä jopa 30%. Valmennuspäällikkö kertoo, että osa seuran valmentajista on jo tilannut ainetta urheilijoidensa käyttöön. Itse olet jo pitkään pohtinut, millä uusilla harjoittelumodeilla valmennettavasi tulokset voisivat parantua.

- *Miten reagoit?*
- *Miten toimit?*

4.) Valmennat 14–16 -vuotiaita junioreita. Olet yrittänyt opettaa heille terveiden elämäntapojen perusteita, terveellisen ruokavalion ja nukkumisen merkitystä jne. Olet

kokenut, että nämä asiat ovat yhtä tärkeitä kuin lajitaitojen oppiminen.

Nyt saat kuitenkin uutta pohdittavaa. Perheesi on joutunut taloudellisiin vaikeuksiin pelihimosi takia ja ystäväsi ehdottaa varmaa voittoa tuottavaa hanketta, jolla saisit nopeasti päälle lankeavat vekselit hoidettua. Hän ehdottaa, että alat myydä valmennettavillesi lisäravinteita, jotka lisäävät suorituskykyä ja nopeuttavat palautumista. Tiedät, että kyseiset aineet eivät ole kiellettyjä, mutta et ole koskaan ollut vakuuttunut niiden tehosta. Helppo, nopea ja laillinen ansaitsemiskeino houkuttaa.

- *Mitä teet?*

KESKUSTELUJEN AIHEITA URHEILIJOILLE

1.) Pelaat joukkuepeliä ja joukkueenne paras pelaaja on hyvä ystäväsi. Olette juuri päässeet ratkaisevaan finaalisarjaan. Huomaat ystäväsi käytöksessä muutoksia ja alat epäillä, että hän käyttää kiellettyjä aineita suorituskykynsä parantamiseksi. Hän on joukkueellenne tärkeä pelaaja, tiedät, että finaalisarjassa hän voi toimia ratkaisijan roolissa. Miten toimit?

- *Kenelle voit asiasta puhua?*
- *Voitko ottaa asian esille ystäväsi kanssa?*
- *Kumpi on tärkeämpi joukkueenne menestys vai ystäväsi terveys ja tulevaisuus?*
- *Toimitko heti, vai odotatko finaalisarjan loppuun, jotta joukkueenne olisi mahdollisimman iskukykyinen kovimmissa peleissä?*
- *Miten toimit, jos olet asian suhteen väärässä ja olet epäillyt ystäväsi turhaan? Pystytkö hän luottamaan enää sinuun?*

2.) Saat selville, että seurasi edustusjoukkueen pelaaja, jota ihaillet hänen pelitaitojensa takia, myy dopingaineita muille seuran urheilijoille. Sinun ei tiedetä kuulleen asiasta, eikä sinulle itsellesi ole aineita tarjottu. Tunnet kuitenkin huolta muiden nuorten pelaajien puolesta ja tiedät, että dopingaineiden myynti on paitsi eettisesti väärin niin myös rikollista toimintaa. Miten toimit?

- *Kenelle voit asiasta puhua?*
- *Voitko ottaa asian esille pelikaveriesi kanssa?*
- *Voitko ottaa asian esille valmentajasi kanssa?*
- *Voitko kuitata asian sillä, että se ei kuulu sinulle?*
- *Kenelle asia kuuluu?*

3.) Harjoittelutulosten pysyessä jatkuvasti samalla tasolla kovasta harjoittelusta huolimatta urheilija päättää kokeilla dopingaineita. Miten dopingaineita käyttävän urheilijan elämä muuttuu?

- *Pohdi urheilijan toimintaympäristöä ja sitä, kuinka hän muuttaa toimintatapojaan, jotta lähipiiri ei saa aineiden käyttöä selville.*
- *Millaista on elää kiinnijäämisen pelossa?*
- *Luuletko, että dopinginkäyttäjät toimii yksin?*

4.) Pitkäaikainen valmentajasi, johon luotat ja joka on saanut sinut menestymään lajissasi, tarjoaa sinulle keinoa vielä parempaan menestykseen. Hänellä on tiedossa varma aine, joka on kiellettyjen aineiden listalla, mutta josta ei voi jäädä kiinni. Mitä teet?

- *Kenelle voit asiasta puhua?*
- *Kerrotko asian julkisesti, jotta muut nuoret urheilijat säästyisivät aineita tarjoavalta valmentajalta?*
- *Säilyykö luottamus valmentajaasi?*
- *Haluatko edelleen jatkaa valmennussuhdetta?*

5.) Kuulet huhun, että pahin kilpakumppanisi, joka on myös paras ystäväsi, käyttää kiellettyjä aineita suorituskykynsä parantamiseen. Hänen suorituksensa ovat parantuneet huomasti edellisvuodesta, mutta tiedät hänen myös harjoitelleen hyvin. Miten toimit?

- *Uskotko huhun?*
- *Selvitätkö onko huhu totta? Jos selvität, niin miten?*
- *Keskitytkö vain omaan suoritukseen ja annat muiden toimia miten haluavat?*
- *Oletko huolissasi ystäväsi terveydestä, kun tiedät, että dopingaineet ovat terveydelle haitallisia?*
- *Oletko huolissasi siitä, että ystäväsi voittaa sinut kauden tärkeimmissä kisoissa kielletyin menetelmin?*

LIITE 2

2/2

SEURAMATERIAALI

URHEILUSEURA (yhdistyksen säännöt):

xx §

Antidopingsäännöt ja dopingvalvonta

Seuran jäsen sitoutuu noudattamaan kulloinkin voimassa olevaa Suomen Antidopingtoimikunta ADT ry:n vahvistamaa antidopingsäännöstöä, kansallisen ja kansainvälisen lajiliiton antidopingsäännöstöjä sekä Kansainvälisen Olympiakomitean antidopingsäännöstöjä. [olympialajit ja olympiakomitean jäsenliittojen seurat]

(Lisäys, jonka voi ylliviivata tarpeettomana)

Dopingrikkomukset ja seuran jäsenelle niistä määrättävät seuraamukset on määrätty edellä mainituissa antidopingsäännöstoissä.

Dopingrikkomuksia ovat:

- Kielletty aine tai näyttö kielletyn menetelmän käytöstä urheilijan elimistöstä otetussa näytteessä
- Kielletyn aineen tai menetelmän käyttö tai käytön yritys
- Kieltäytyminen dopingtestistä
- Dopingvalvonnan välttely ja ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönti
- Dopingvalvonnan tai -testin manipulointi ja sen yritys
- Dopingaineiden hallussapito
- Dopingaineiden ja -menetelmien levittäminen
- Dopingin edistäminen

Dopingrikkomuksesta voidaan määrätä seuraamuksena:

- Kilpailutuloksen mitätöinti
- Urheilutapahtuman tulosten hylkääminen
- Urheilun toimintakielto
- Kirjallinen varoitus

Seuran jäsen voi joutua korvaamaan dopingrikkomuksella aiheuttamansa vahingon seuralle ja kansalliselle lajiliitolle sekä kansainväliselle lajiliitolle.

Kansallinen lajiliitto tai sen asemesta taikka sen lisäksi kansainvälinen lajiliitto voi päättää seuran jäsenelle dopingrikkomuksesta määrättävästä seuraamuksesta ja muista kurinpitotoimista edellä mainituissa antidopingsäännöstoissä, säännöissä ja sääntöjä alemmanasteisissa määräyksissä vahvistetulla tavalla.

ANTIDOPINGSOPIMUS/SITOUMUS

URHEILIJA Etunimi ja sukunimi ("Urheilija")
henkilötunnus
katuosoite
postinumero ja postitoimipaikka

URHEILUSEURA Nimi ("Seura")
katuosoite
postinumero ja postitoimipaikka

SOPIMUKSEN/SITOUMUKSEN TARKOITUS

Tällä sopimuksella Urheilija sitoutuu noudattamaan antidopingsäännöstöjä ja pidättäytymään urheilussa kiellettyjen aineiden ja menetelmien käytöstä sekä muista dopingrikkomuksista.

SITOUTUMINEN ANTIDOPINGSÄÄNNÖSTÖIHIN

Urheilija sitoutuu noudattamaan kulloinkin voimassa olevaa Suomen Antidopingtoimikunta ADT ry:n vahvistamaa antidopingsäännöstöä (SOPIMUKSEN LIITE 1), lajiliiton antidopingsäännöstöä ja -määräyksiä (SOPIMUKSEN LIITE 2) ja kansainvälisen liiton antidopingsäännöstöjä ja -määräyksiä (SOPIMUKSEN LIITE 3) sekä Kansainvälisen Olympiakomitean antidopingsäännöstöjä (SOPIMUKSEN LIITE 4). [olympialajit ja olympiakomitean jäsenliittojen]

Dopingrikkomukset ja Urheilijalle niistä määrättävät seuraamukset on määrätty edellä mainituissa antidopingsäännöstöissä.

Urheilija on velvollinen tuntemaan kulloinkin voimassa olevat antidopingsäännöt sekä oman lajinsa osalta urheilussa kielletyt aineet ja menetelmät.

DOPINGVALVONTA JA -TESTAUS

Urheilija on dopingtestauksen piirissä kilpailuissa ja kilpailujen ulkopuolella.

KURINPITO

Kansallinen lajiliitto, tai sen asemesta taikka sen lisäksi, kansainvälinen lajiliitto voi päättää Urheilijalle dopingrikkomuksesta määrättävästä seuraamuksesta ja muista kurinpitotoimista edellä mainituissa antidopingsäännöstöissä, säännöissä ja sääntöjä alemmanasteisissa määräyksissä vahvistetulla tavalla.

SOPIMUSSAKKO JA VAHINGONKORVAUSVELVOLLISUUS

Tämän sopimuksen rikkomisesta Urheilija sitoutuu suorittamaan Seuralle sopimussakkona _____ €. [voidaan jättää pois]

Urheilija on velvollinen korvaamaan tämän sopimuksen rikkomisella aiheuttamansa vahingon seuralle ja kansalliselle lajiliitolle sekä kansainväliselle lajiliitolle.

VOIMASSAOLOAIKA

Tämä sopimus on määräaikainen ja on voimassa xx.xx.200x asti.

Sopimuksen voimassaoloaikana tehtyihin dopingrikkomuksiin sovelletaan tätä sopimusta, vaikka sen voimassaolo olisi muutoin päättynyt.

Paikka ja aika

Urheilijan allekirjoitus
nimen selvennys

SEURA ry

Allekirjoitus
nimen selvennys
puheenjohtaja

Allekirjoitus
nimen selvennys
asema

URHEILIJAN TUKIHENKILÖN ANTIDOPINGSOPIMUS
31.3.2004

ANTIDOPINGSOPIMUS/SITOUMUS

URHEILIJA Etunimi ja sukunimi ("Urheilijan tukihenkilö")
henkilötunnus
katuosoite
postinumero ja postitoimipaikka

URHEILUSEURA Nimi ("Seura")
katuosoite
postinumero ja postitoimipaikka

SOPIMUKSEN/SITOUMUKSEN TARKOITUS

Tällä sopimuksella Urheilijan tukihenkilö sitoutuu noudattamaan antidopingsäännöstöjä ja pidättäytymään dopingrikkomuksista.

SITOUTUMINEN ANTIDOPINGSÄÄNNÖSTÖIHIN

Urheilijan tukihenkilö sitoutuu noudattamaan kulloinkin voimassa olevaa Suomen Antidopingtoimikunta ADT ry:n vahvistamaa antidopingsäännöstöä (SOPIMUKSEN LIITE 1), lajiliiton antidopingsäännöstöä ja -määräyksiä (SOPIMUKSEN LIITE 2) ja kansainvälisen liiton antidopingsäännöstöjä ja -määräyksiä (SOPIMUKSEN LIITE 3) sekä Kansainvälisen Olympiakomitean antidopingsäännöstöjä (SOPIMUKSEN LIITE 4). [olympialajit ja olympiakomitean jäsenliittojen]

Dopingrikkomukset ja Urheilijan tukihenkilölle niistä määrättävät seuraamukset on määrätty edellä mainituissa antidopingsäännöstoissä.

Urheilijan tukihenkilö on velvollinen tuntemaan kulloinkin voimassa olevat antidopingsäännöstit sekä oman lajinsa osalta urheilussa kielletyt aineet ja menetelmät.

KURINPITO

Kansallinen lajiliitto, tai sen asemesta taikka sen lisäksi, kansainvälinen lajiliitto voi päättää Urheilijan tukihenkilölle dopingrikkomuksesta määrättävästä seuraamuksesta ja muista kurinpitotoimista edellä mainituissa antidopingsäännöstoissä, säännöissä ja sääntöjä alemmanasteisissa määräyksissä vahvistetulla tavalla.

URHEILIJAN TUKIHENKILÖN ANTIDOPINGSOPIMUS
31.3.2004

SOPIMUSSAKKO JA VAHINGONKORVAUSVELVOLLISUUS

Tämän sopimuksen rikkomisesta Urheilijan tukihenkilö sitoutuu suorittamaan Seuralle sopimussakkona _____ €. [voidaan jättää pois]

Urheilijan tukihenkilö on velvollinen korvaamaan tämän sopimuksen rikkomisella aiheuttamansa vahingon seuralle ja kansalliselle lajiliitolle sekä kansainväliselle lajiliitolle.

VOIMASSAOLOAIKA

Tämä sopimus on määräaikainen ja on voimassa xx.xx.200x asti.

[Vaihtoehto:

Sopimus on voimassa toistaiseksi. Sopimus voidaan irtisanoa päättymään yhden (1) kuukauden kuluttua sen kirjallisesta irtisanomisesta.]

Sopimuksen voimassaoloaikana tehtyihin dopingrikkomuksiin sovelletaan tätä sopimusta, vaikka sen voimassaolo olisi muutoin päättynyt.

Paikka ja aika

Urheilijan tukihenkilön allekirjoitus
nimen selvennys

SEURA ry

Allekirjoitus
nimen selvennys
puheenjohtaja

Allekirjoitus
nimen selvennys
asema

SUOMEN
ANTIDOPINGTOIMIKUNTA
ADT RY

Radiokatu 20, 00240 Helsinki

Puh: (09) 3481 2020

Faksi: (09) 148 5195

Sähköposti: info@antidoping.fi

www.antidoping.fi

Suomen Antidopingtoimikunta

• ADT RY •